

Innspill til Endringer i nettleiestrukturen

Viser til høringsdokument nr. 01/2020 fra RME om Endringer i nettleiestrukturen, og tillater meg med dette å komme med dette høringssvaret.

Vi er i starten av en periode hvor både produksjon og forbruk av strøm er i stor endring. Utbygging av ny fornybar energi, som sol- og vindkraft, samt elektrifisering av blant annet transportsektoren er store drivere i dette.

I høringsutkastet foreslås at det innføres et effektledd for alle strømkunder i tillegg til dagens energiledd og fastledd. Dette vil komplisere nettleien ytterligere for private kunder som allerede i dag har problemer med å forstå hvorfor de både må betale til energiselskap og nettselskap. Det er heller ikke sikkert at et effektledd vil være det verktøyet vi trenger for å regulere adferden til større nettkunder heller.

Videre foreslås det at effektleddet baseres på kundens høyeste målte effektuttak per døgn, uansett når på døgnet det er. Det vil si at det er like kostbart for kunden å ha effekttoppen når nettet er høyt belastet som når det lavt belastet. Med andre ord har ikke strømkunden noen incitament for å flytte forbruk til de tiden av døgnet når det er lav belastning i nettet.

Ulempen med foreslått løsning

Det vil være en stor fordel for belastningen i nettet at strømkunden flytter forbruk, for eksempel elbillading, til natten. Imidlertid vil et effektledd føre til at de som lader med høy effekt i perioder med god nettkapasitet blir straffet økonomisk. Dette til tross for at de utnytter kapasiteten i nettet på en god måte. For større ladeanlegg i for eksempel borettslag vil denne «straffen» forsterkes ytterligere siden ladeanlegget må ta hensyn til kapasitetsbegrensninger i nettselskapets nettstasjon og stikkledning. Strømkunder som har muligheten til flate ut egen forbruk er de som tjener på dette, med det resultat at de belaster nettet unødig når det er hardest belastet i stedet for å flytte forbruk til perioder med god kapasitet. Dette blir, etter mitt syn, en løsning som vil føre til at resurssterke kunder kan tilpasse sitt forbruk på en måte som er suboptimaliserende for helheten, samtidig som den staffer de som har liten mulighet til å tilpasse sitt forbruk. I tillegg vil den foreslåtte strukturen være vanskelig å forstå for mange strømkunder.

Mitt innspill til høringen

Det er samfunnsøkonomisk både riktig og viktig å finne en god struktur for nettleien slik at vi unngår å bygge unødvendig nettkapasitet. Det er i mange tilfeller mindre kostbart å flytte forbruk enn å bygge ut nettkapasitet. Allerede i dag fins det gode digitale verktøy som gir smarte løsninger for å motivere strømkundene til å flytte forbruk til tider med god kapasitet i nettet. Imidlertid ser jeg ikke at forslagene i høringsutkastet vil gjøre det lønnsomt å utnytte slike løsninger. For meg ser det ut til at strukturen baseres på et ønske om å benytte gårsdagens løsninger til å løse gårsdagens problemer. Når vi nå skal finne en struktur for fremtiden må den bygge på framtidens løsninger og legge til rette for løsninger som er langt mer treffsikker enn det som er foreslått. Jeg tenker at strukturen må oppfylle tre viktige kriterier:

1. Den skal gjøre det lønnsomt for kundene å belaste nettet på tider hvor det er god kapasitet.
2. Det skal være enkelt for kraftleverandører og andre å lage gode verktøy for sine kunder slik at de gjør optimale valg både for nettet og for egen lommebok.
3. Den skal være lett å forstå for kundene

En struktur med effektledd møter ikke noen av tre kriteriene over, og nå foreslås det å innføre effektleddet også for privatpersoner. Effektleddet er ikke det treffsikre verktøyet vi ønsker for å møte framtidens utfordringer, snarere tvert imot. Effektledd er et gammeldags verktøy som skaper statiske rammer når vi trenger dynamikk. Effektleddet blokkerer for den fleksibiliteten vi trenger for å utnytte kapasiteten i strømmettet optimalt. Det er min mening av bruken av effektledd burde vært redusert, ikke økt.

Med bakgrunn i dette tillater jeg meg å komme med en skisse til annen struktur.

Timesbasert nettleie

Mange strømkunder har spotpris-avtale for sin strøm. Det vil si at de betaler markedsprisen som fastsettes på kraftbørsen Nord Pool pluss et påslag til kraftleverandøren. Spotprisen fastsettes på bakgrunn av tilbud og etterspørsel i intervaller på en time. Dette er et prinsipp som også kan overføres til nettleien. Selvsagt skal ikke nettleien fastsettes fra dag til dag, men vi kan se for oss at nettleien varierer over døgnet slik at den er høy når nettet er høyt belastet og lavere når det er lavt belastet. Vi snakker her ikke om et effektledd, men et energiledd som varierer over døgnet.

For eksempel er min nettleie i dag 42,40 øre/kWh, uansett når på døgnet jeg bruker strømmen. Den kunne vært høyere i de timene hvor det er høy belastning og lavere når det er lav belastning. Dette vil gi meg et godt incitament for å flytte elbilladingen og annet flyttbart forbruk til lavprisperioder med god kapasitet i nettet. Dette vil også være enkelt å forstå for kundene, fordi de kun betaler for kWh, og ikke et effektnett i kW i tillegg. Med dagens AMS målere vil det være enkelt og forståelig å spesifisere forbruk og kostnad for nettleien på fakturaen og eventuelt også i en app. Dette vil også være enkelt å lage digitale løsninger som beregner når det er gunstigs forbruke strøm på bakgrunn av både strømpris og nettleie, og flytte forbruk til disse periodene.

For ordens skyld så poengterer jeg igjen at nettleien skal fastsettes med lang tidshorisont som i dag, ikke som kraften som varer fra dag til dag på Norpol. Forskjellen fra dagens struktur er at nettleien i vil variere over døgnet. I prinsippet kan den variere fra time til time, men det vil være hensiktsmessig å operere med lenger tidsperioder enn en time. Når strukturen er på plass vil dette kunne optimaliseres slik at det både blir oversiktlig for kundene og gir ønsket effekt.

Min bakgrunn for innspillet

Jeg er daglig leder og eier av eMobility Norway as, en kunnskapsbedrift som leverer rådgivning og opplæring innen elektrisk mobilitet. Det er i denne rollen jeg leverer dette innspillet.

Jeg har 35 års erfaring som elektroingeniør, og de siste 10 årene har jeg arbeidet med ladeanlegg for elektriske kjøretøy. Dette har gitt meg et godt innblikk strømmarkedet og drift av nettselskaper. Som medlem, og nå leder, av Normkomite 69 i Norsk Elektroteknisk Komite (NEK/NK69) har jeg også opparbeidet meg god kunnskap om hvordan moderne ladeanlegg kan styres og tilpasses kapasiteten i strømmettet basert på internasjonale standarder.

Jeg har arbeidet med en rekke borettslag og sameier, og hjulpet de å finne gode løsninger for ladeanlegg, og jeg har sett mange tilfeller hvor begrensninger i stikkledninger i kombinasjon med effektledd gjort at gode løsninger uforholdsmessig dyre å bruke for de som trenger lading.

Jeg har også arbeidet tett med flere av de ledende ladeoperatørene i Norge og sett hvordan effektleddet fjerner grunnlaget for lønnsom drift på mange ladeanlegg uten at dette nødvendigvis har gjort fordelaktig for belastningen i nettet.

Jeg håper dette kan være et innspill i en god debatt for endring i nettleiestrukturen og som gir morgendagens løsninger på morgendagens problemer, ikke gårsdagens løsninger på gårsdagens problemer.

Fredrikstad, 25. mai 2020

Jan Tore Gjøby

Daglig leder

eMobility Norway as